LÂP TRÌNH SHELL CO BẢN

Trịnh Tấn Đạt

Khoa CNTT - Đại Học Sài Gòn

Email: trinhtandat@sgu.edu.vn

Website: https://sites.google.com/site/ttdat88/

+

0

NÔI DUNG

Khái niệm Shell script

Các loại Shell trong Linux

Thông dịch

Tham biến trong Shell

Lệnh kiểm tra điều kiện

Cấu trúc điều khiển trong Shell

Phép toán số học trong Shell

- Máy tính chỉ có thể thực hiện các lệnh dạng nhị phân (bit 0, 1), còn gọi là mã nhị phân. Các máy tính muốn thực hiện được chương trình thì người dùng phải nạp chương trình dưới dạng các bit 0 và 1.
- Đây là một điều rất phiền toái và cực kỳ khó khăn với con người. Để khắc phục nhược điểm này các nhà thiết kế và xây dựng hệ điều hành đều có kèm theo một chương trình đặc biệt.
- Thông qua chương trình này người dùng có thể nhập các lệnh dưới dạng ngôn ngữ cấp cao (tiếng Anh) để yêu cầu hệ điều hành thực hiện một công việc nào đó. Chương trình đặc biệt này được gọi là Shell (Bộ thông dịch lệnh).

- Hệ điều hành MS-DOS và Windows thì có môi trường đánh lệnh command-line, hệ điều hành Unix và Linux có môi trường Shell
- Shell không là một thành phần của hệ điều hành mà nó sử dụng hệ điều hành để thực thi lệnh, thao tác file... Hệ điều hành Linux có thể có nhiều loại Shell khác nhau.
- Shell là nơi cho phép người dùng nhập lệnh (thông thường từ bàn phím) và thực thi lệnh. Nhưng thay vì người dùng nhập tuần tự các câu lệnh và thực thi chúng một cách tuần tự thì người dùng có thể lưu các lệnh này vào một file text và yêu cầu shell thực hiện file này. Điều này được gọi là shell script

- Những tính năng của shell
 - Xử lý tương tác (Interative processing)
 - Chạy nền (Background)
 - Chuyển hướng (Redirection)
 - Őng dẫn (Pipe)
 - Tập tin lệnh (Shell scripts)
 - Biến shell (Shell variables)
 - Dùng lại các lệnh đã thực hiện (Command history)
 - Cấu trúc lệnh như ngôn ngữ lập trình
 - Tự động hoàn tất tên tập tin hoặc lệnh
 - Bí danh cho lệnh (Command alias)

two file-Sh rangedit
#! /bin/bash
sh

Ví dụ:

```
#! /bin/bash
clear
echo "Hello $USER"
echo -n "Today is"
date "+%A %d %B %Y"
echo -n "There is/are"
who | wc -l
echo connection on $HOSTNAME
echo "Calendar"; cal
exit 0
```

```
1#! /bin/bash
2 clear
3 echo " Hello $USER"
4 echo -n "Today is"
5 date "+%A %d %B %Y"
6 echo -n "There is/are"
7 who | wc -l
8 echo connection on $HOSTNAME
9 echo " Calendar " ; cal
```

II. CÁC LOẠI SHELL TRONG LINUX

- Shell Bourne (sh) do Steven Bourne viết, đó là Shell nguyên thuỷ có mặt trên hầu hết các hệ thống Unix/Linux...Nó rất hữu dụng cho việc lập trình Shell nhưng nó không xử lý tương tác người dùng như các Shell khác...
- Bash shell (Bourne Again Shell), thường được biết những shell có đuôi .sh. Đây là phần mở rộng của sh, nó kế thừa những gì sh đã có và phát huy những gì sh chưa có...Nó có giao diện lập trình rất mạnh và linh hoạt...Cùng với giao diện lệnh dễ dung...Đây là Shell được cài đặt mặc định trên các hệ thống Linux.

II. CÁC LOẠI SHELL TRONG LINUX

- csh (C Shell), của đại học Berkeley, và tcsh là version cải tiến của csh. Đáp ứng tương thích cho người dùng...Nó hỗ trợ rất mạnh cho những Programmer C...và với đặc tính tự động hoàn thành dòng lệnh...
- ksh (Korn Shell) của David Korn. Có thế nói đây là một Shell tuyệt vời, nó kết hợp tính năng ưu việt của sh và csh...
- Ngoài ra còn có một số Shell khác như: ssh, nfssh, mcsh...

III. THÔNG DỊCH

- Shell như là một thông dịch lệnh:
 - Login vào máy tính -> dấu nhắc shell -> yêu cầu lệnh -> shell đọc lệnh -> shell tìm kiếm tải tiện ích vào bộ nhớ ->
 - Tìm thấy -> shell thực thi tiện ích -> trở lại dấu nhắc.
 - Không tìm thấy -> shell báo lỗi và hiển thị dấu nhắc.
- Môi trường làm việc gồm hai thành phần
 - Môi trường terminal.
 - Môi trường shell.

III. THÔNG DỊCH

- Ta có thể tạo ra một file .sh để bắt đầu thực hiện shell script
- Một bash shell luôn luôn bắt đầu bằng:

```
#! /bin/bash hay #! /bin/sh
```

- Chạy một bash shell
 - Gán quyền execute cho file:

```
chmod +x my-script
```

• Chạy bằng 1 trong 2 câu lệnh sau:

./my-script

bash my-script

IV. THAM BIẾN TRONG SHELL

- Trong Shell có các loại tham biến:
 - Biến thông thường
 - Biến môi trường
 - Tham số

IV.1. BIẾN THÔNG THƯ ỞNG

- Không cần phải khởi tạo biến trước khi sử dụng
- Mặc định, giá trị trong biến luôn luôn là kiểu chuỗi
- Tên biến phân biệt hoa thường.
- Xuất biến ra màn hình, dùng lệnh echo
- Lấy giá trị của biến: echo \$test
- Gán giá trị cho biến:
 - test = "welcome"
- Cho người dùng nhập giá trị vào biến, dùng lệnh read
 - read a

IV.1. BIẾN THÔNG THƯ ỞNG

- Phân biệt các VD sau:
 - text="Monday"
 - echo \$text → Monday
 - echo "Today is \$text" → Today is Monday
 - echo 'Today is \$text' → Today is \$text
 - echo "Today is \\$text" → Today is \$text

IV.2 BIẾN MÔI TRƯỜNG

- Các biến được khai báo sẵn và gán giá trị mặc định khi shell được khởi động
- Thường được viết hoa
- Xem danh sách biến môi trường:

env hay printenv

Tạo biến môi trường:

export para_name=para_value

IV.2 BIẾN MÔI TRƯỜNG

HOME : Chứa thư mục người dùng.

• PATH : Danh sách thư mục tìm kiếm.

• PS1 : Dấu nhắc hiển thị lệnh.

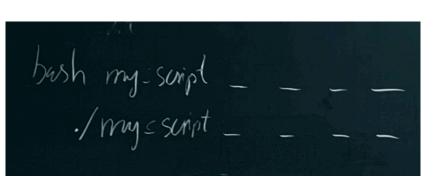
IV.3 THAM SỐ

• Những biến được xây dựng sẵn.

```
• $# : tổng số tham số.
```

- \$* : danh sách tham số đầy đủ.
- \$0 : tên tập tin lệnh.
- \$1, \$2, ...,\$9: giá trị các biến tham số thứ 1, thứ 2, ..., thứ 9

IV.3 THAM Số

- bash my-script Hanoi Paris Bordeaux "Ho Chi Minh City" (4 tham số đầu vào
 - \$0="my-script"
 - \$1="Hanoi", (Tham số 1)
 - \$2="Paris", Tham số 2
 - \$3="Bordeaux", Tham sõ 3
 - \$4="Ho Chi Minh City" Tham so 4
 - \$*='Hanoi Paris Bordeaux "Ho Chi Minh City"' Danh sách tham số đây đủ
 - \$#=4 → số lượng tham số

V. LỆNH KIỂM TRA ĐIỀU KIỆN

- Lệnh test:
 - Return 0 for true
 - Return 1 for false
- Có thể thay thế lệnh test bằng []
- VD:
 - test –f abc.txt

[-fabc.txt]

V. LỆNH KIỂM TRA ĐIỀU KIỆN

- Sử dụng:
 - test -f name: Kiểm tra name có phải là tập tin hay không?
 - test -d name: Kiểm tra name có phải là thư mục hay không?
 - test String1=String2: so sánh chuỗi
 - test String1!= String2: so sánh chuỗi
 - test EXPR1 op EXPR2: so sánh biểu thức với operation (op): -eq (equal) -ne (not equal) -lt (lesser than) -le (lesser or equal) -gt (greater than) -ge (greater or equal).

V. LỆNH KIỂM TRA ĐIỀU KIỆN

Kiểm tra điều kiện trên tập tin

-d file	<i>──true</i> nếu file là thư mục
-e file	<i>—>true</i> nếu file tồn tại trên đĩa
-f file	<i>→true</i> nếu file là tập tin thông thường
-g file	<i>──true</i> nếu set-group-id được thiết lập trên file
-r file	<i>—true</i> nếu file cho phép đọc
-s f ile	<i>──true</i> nếu kích thước file khác 0
-u file	<i>──true</i> nếu set-ser-id được áp đặt trên file
-w file	<i>—true</i> nếu file cho phép ghi
-x file	<i>─true</i> nếu file được phép thực thi

VI. CẤU TRÚC ĐIỀU KHIỂN TRONG SHELL

- Cấu trúc rẽ nhánh
- Cấu trúc lặp

```
>If
```

```
if condition
then
statement
fi
```

```
if condition; then statement
```

So sánh hai số

n <primitive> m

-eq: giá trị của n và m bằng nhau.

-ne : giá trị của n và m không bằng nhau.

-gt : giá trị của n lớn hơn m.

-lt : giá trị của n nhỏ hơn m.

-ge: giá trị của n lớn hơn hay bằng m.

-le: giá trị n nhỏ hơn hay bằng m.

So sánh hai chuỗi

```
p <pri>primitive> q
```

=: kiểm tra rằng hai chuỗi bằng nhau. (Một dấu "=" hay 2 dấu "==" đều được)

!= : kiểm tra hai chuỗi không bằng nhau.

```
primitive> p1
```

-z : đúng nếu chuỗi p1 có chiều dài là 0.

-n : đúng nếu chuỗi p1 có chiều dài khác 0.

So sánh toán tử logic

! : để phủ định một mệnh đề logic.

-a : AND.

-o : OR.

VD:

```
if [ -d $r ]
then
  echo "The directory $r exists!"
fi
```

Cấu trúc rẽ nhánh if

```
if <biểu thức điều kiện>
then
<lênh 1>
else
<lênh 2>
fi
```

```
Ví du: Nhập điểm cho môn học và xuất kết quả
   Tạo tập tin ketqua có nội dung sau:
   echo "Chương trinh kết quả môn học"
   echo "Nhập vào điểm"
   read diem
   if [$diem -ge 5]
   then
       echo "Đat"
   else
       echo "Rót"
```

• elif

```
if condition
then
   statement
elif condition
then
   statement
else
   statement
fi
```

VD:

```
if [ -r $r ]
then
 echo "You can read file $r"
elif [-x$r]
then
 echo "File $r can be executed"
else
  echo "Anything else"
fi
```

• So sánh các đoạn chương trình sau:

```
#!/bin/sh
echo "Is it morning? Please answer yes or no"
read timeofday
if [ $timeofday = "yes" ]; then
   echo "Good morning"
else
   echo "Good afternoon"
fi
exit 0
```

```
#!/bin/sh
echo "Is it morning? Please answer yes or no"
read timeofday
if [ $timeofday = "yes" ]; then
   echo "Good morning"
elif [ $timeofday = "no" ]; then
   echo "Good afternoon"
else
   echo "Sorry, $timeofday not recognized. Enter yes or no"
   exit 1
fi
exit 0
```

```
#!/bin/sh
echo -n "Is it morning? Please answer yes or no: "
read timeofday
if [ "$timeofday" = "yes" ]; then
  echo "Good morning"
elif [ "$timeofday" = "no" ]; then
  echo "Good afternoon"
else
  echo "Sorry, $timeofday not recognized. Enter yes or no"
  exit 1
fi
exit 0
```

Cấu trúc lựa chọn case

```
case <bién> in
 <giá-trj-1>)
   <lenh-1>;;
 <giá-trj-2>)
   <lenh-2>;;
 <giá-tri-N>)
   <lenh-N>;;
esac
```

```
Ví du: Tạo menu cho phép người dùng chọn
    Tạo tập tin thucdon có nội dung sau:
    echo "Thuc don"
   echo "1. Liet ke thu muc hen hanh"
    echo "2. Duong dan thu muc hien hanh"
    read chon
   case $chon in
        1) ls -l ;;
        2) pwd ;;
        *) echo "Khong hop le" ;;
    esac
```

```
#!/bin/sh
     echo "Is it morning? Please answer yes or no"
     read timeofday
     case "$timeofday" in
         "yes" | "y" | "Yes" | "YES" ) echo "Good Morning";;
         "n*" | "N*" )
                                echo "Good Afternoon";;
                                       echo "Sorry, answer not
recognised";;
     esac
     exit 0
```

```
#!/bin/sh
echo "Is it morning? Please answer yes or no"
read timeofday
case "$timeofday" in
    "yes" | "y" | "Yes" | "YES" )
           echo "Good Morning"
           echo "Up bright and early this morning?"
           ;;
    "[nN]*")
           echo "Good Afternoon"
           ;;
    * )
           echo "Sorry, answer not recognised"
           echo "Please answer yes or no"
           exit 1
              ;;
   esac
   exit 0
```

VI.2. CẤU TRÚC LẶP

Vòng lặp for

```
for <bien> in <giá-tri-1> <giá-tri-2> <giá-tri-3> ...
do
     <danh sách lệnh>;
                                     Ví du: Hiển thị các giá trị
                                         Tạo tập tin hienthi có nội dung sau:
done
                                         for gt in apple banana 34
                                         do
                                              echo $gt;
                                         done
                                     Kết quả: apple
                                               banana
                                               34
```

• VD:

```
for a in {1..20}
do
host= 192.168.100.$a
ping –c2 $host
done
```

```
communications error to 192.168.100.1#53: timed out
                                                                                                       communications error to 192.168.100.1#53: timed out
2 for a in {1..20}
                                                                                                      no servers could be reached
                                                                                                        usage error: Destination address required
                                                                                                          nications error to 192.168.100.2#53: timed out
                                                                                                      communications error to 192.168.100.2#53: timed out
3 do
                                                                                                     ng: usage error: Destination address required
                                                                                                      communications error to 192.168.100.3#53: timed out
                                                                                                      communications error to 192.168.100.3#53: timed out
                                                                                                     no servers could be reached
                host = 192.168.100.$a
                                                                                                      communications error to 192.168.100.4#53: timed out
                                                                                                      no servers could be reached
                                                                                                     ng: usage error: Destination address required
                ping -c2 $host
                                                                                                      communications error to 192.168.100.5#53: timed out
                                                                                                      communications error to 192.168.100.5#53: timed out
                                                                                                     ng: usage error: Destination address required
6 done
                                                                                                      communications error to 192.168.100.6#53: timed out
                                                                                                      communications error to 192.168.100.6#53: timed out
```

```
dai@dai-VMware-Virtual-Platform: ~/Desktop/HDHMNM DoAn Q =
                                                                                               Jai@dai-VMware-Virtual-Platform:~/Desktop/HDHMNM_DoAn$ bash demo.sh
                                                                                               PING 192.168.100.1 (192.168.100.1) 56(84) bytes of data.
2 for a in {1..20}
                                                                                                 192.168.100.1 ping statistics ---
                                                                                                packets transmitted, 0 received, 100% packet loss, time 1016ms
                                                                                               PING 192.168.100.2 (192.168.100.2) 56(84) bytes of data.
                                                                                                 192.168.100.2 ping statistics ---
                                                                                               2 packets transmitted, 0 received, 100% packet loss, time 1056ms
                                                                                               PING 192.168.100.3 (192.168.100.3) 56(84) bytes of data.
                host=192.168.100.$a
                                                                                                 - 192.168.100.3 ping statistics ---
                                                                                               packets transmitted, 0 received, 100% packet loss, time 1060ms
                ping -c2 $host
                                                                                               PING 192.168.100.4 (192.168.100.4) 56(84) bytes of data.
                                                                                                 192.168.100.4 ping statistics ---
                                                                                                packets transmitted, 0 received, 100% packet loss, time 1061ms
                                                                                               ING 192.168.100.5 (192.168.100.5) 56(84) bytes of data.
```

```
dai@dai-VMware-Virtual-Platform: ~/Desktop/HDHMNM_DoAn Q = dai@dai-VMware-Virtual-Platform: ~/Desktop/HDHMNM_DoAn$ bash demo.sh ls: cannot access 'f*.sh': No such file or directory dai@dai-VMware-Virtual-Platform: ~/Desktop/HDHMNM_DoAn$
```

```
#!/bin/sh
for file in $(ls f*.sh); do
    lpr $file
done
```

```
1#! /bin/bash
2
3 for file in $(ls f*.sh); do
4    lpr $file
5 done
```

Vòng lặp while: vòng lặp thực hiện khi điều kiện còn đúng

```
while <điều kiện>
do
<danh sách lệnh>;
done
```

```
Ví du: Tạo tập tin vònglapwhile có nội dung sau:

chon='y'
while [$chon = 'y'] || [$chon = 'Y']
do
echo "Chao ban"
echo "An phim Y/y de tiep tuc";
read chon
done
```

• VD:

```
a=0
while [$a -lt 10]
do
echo $a
let a=$a+1
done
```

```
1 #! /bin/bash
2 a=0
3 while [ $a -lt 10 ]
4 do
5    echo $a
6    let a=$a+1
7 done
```

```
#!/bin/sh
echo "Enter password"
read trythis
while [ "$trythis" != "secret" ]; do
  echo "Sorry, try again"
  read trythis
done
exit 0
```

Vòng lặp until: vòng lặp kết thúc khi điều kiện đúng

```
until <điều kiện>
do
<danh sách lệnh>;
done
```

```
Ví dụ: Tạo tập tin vònglapuntil có nội dung sau:

echo "Nhap vao so n: "

read n

until [$n -le 10]

do

echo "$n lon hon 10";

n=` expr $n -1`

done
```

• VD:

```
a=0
until [$a –gt 10]
do
echo $a
let a=a+1
done
```

```
1 #! /bin/bash
2 a=0
3 until [ $a -gt 10 ]
4 do
5 echo $a
6 let a=a+1
7 done
```

VII. PHÉP TOÁN SỐ HỌC TRONG SHELL

- let
- Toán tử []
- Toán tử (())
- expr
- bc

VII.1 LET

 Lệnh let có thể được dùng để thực hiện trực tiếp các phép toán cơ bản. Trong khi sử dụng let, chúng ta sử dụng tên biến mà không cần có tiền tố \$

VII.2. TOÁN TỬ []

• Toán tử [] có thể được dùng giống như lệnh let

```
result=$[ no1 + no2 ]
```

• Sử dụng tiền tố \$ trong các toán hạng [] là hợp lệ

```
result=$[ $no1 + 5 ]
```

VII.3. TOÁN TỬ (())

Toán tử (()) cũng có thể được dùng cho các phép toán số học.
 Tiền tố \$ với tên biến được dùng với toán hạng (())

```
result=$(( no1 + 50 ))
```

VII.4. EXPR

• **expr** là 1 tiện ích được sử dụng cho các phép toán đơn giản:

```
expr toán_hạng_1 toán_tử toán_hạng_2
```

```
# phép cộng
# phép trừ
$expr 5 - 1
# phép chia
$expr 8 / 3 # output = 2 phép chia chỉ lấy phần nguyên
$expr 8 % 5 # output =3 phép chia lấy phần dư
$expr 10 \* 2 # output = 20 phép nhân
```

- Tất cả các phương pháp trên không hỗ trợ số thực dấu chấm động, và chỉ hoạt động trên các số nguyên.
- **bc**, 1 tiện ích nâng cao cho các phép toán cao cấp. Nó có nhiều tùy chọn khác nhau. Chúng ta có thể thực hiện các phép toán dấu chấm động và sử dụng các hàm nâng cao
- Ví dụ:

```
echo "4 * 0.56" | bc

2.24

no=54;

result=`echo "$no * 1.5" | bc`

echo $result

81.0
```

- Lấy số thập phân với bc
- Trong ví dụ sau, thông số scale = 2 thiết lập số chữ số sau dấu thập phân là 2. Do đó, kết quả xuất ra của bc là 1 số với 2 số thập phân:

```
echo "scale=2;3/8" | bc
0.37
```

- Chuyển đổi các hệ số với bc
- Chúng ta có thể chuyển đổi qua lại giữa các hệ số như nhị phân, bát phân, thập phân ... với nhau qua bc:

```
#!/bin/bash
Desc: Number conversion
no=100
echo "obase=2;$no" | bc
1100100

no=1100100
echo "obase=10;ibase=2;$no" | bc
100
```

Tính toán căn bậc 2 và lũy thừa

```
echo "sqrt(100)" | bc
echo "10^10" | bc
```